

Ислом КАРИМОВ:

...Бизнинг қўлимизга қалам бериб, алифбони ўргатган биринчи ўқитувчимиз сиймосини, дунёга кўзимизни очиб берган мураббийларни, бу улуг зотларнинг фидокорона меҳнатини доимо хурмат-эҳтиром билан эслаймиз ва қадрлаймиз.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин!

ИНСОН ВА ҚОНУН

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

● 2007 йил 30 сентябрь ● сешанба ● № 43 (602) ● e-mail: inson_va_qonun@mail.ru

ЭРТАГА — ЎҚИТУВЧИЛАР ВА МУРАББИЙЛАР КУНИ

ҲУҚУҚИЙ АСОС

1996 йил 26 апрель "Ўзбекистон халқ ўқитувчиси" ва "Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси" фахрий унвонлари таъсис этилди.

1996 йил 27 декабрь "Ўқитувчи ва мураббийлар кунини белгилаш тўғрисида"ги Қонун қабул қилинди.

1997 йил 29 август "Таълим тўғрисида"ги Қонун ва "Қадрлар тайёрлаш Миллий дастури" қабул қилинди.

2004 йил 19 февраль Президентимизнинг "2004-2008 йилларда Мактаб таълимини ривожлантириш дастурини тайёрлаш чоратадбирлари тўғрисида"ги Фармойиши эълон қилинди.

Суратда: Юзобод туманидаги 17-лингвистик мактаб директори Лилия Алиева. Бахтиёр АКРАМОВ олган сурат.

Адлия вазирлигида ИШЧИ ГУРУҲИ ЙИГИЛИШИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ Адлия вазирлигида ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари томонидан инсон ҳуқуқлариغا риоя этилиши ҳолатини ўрганиш бўйича Идораларо ишчи гуруҳининг йиғилиши бўлиб ўтди.

Мазкур йиғилишда ишчи гуруҳи аъзолари билан бир қаторда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати аъзолари ва Қонунчилик палатаси депутатлари, Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Молия вазирлиги вакиллари, Ўзбекистон Адвокатлар палатаси, Фуқаролик жамиятини ўрганиш институти ҳамда нодавлат нотижорат ташкилотлардан масъуллар иштирок этишти.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги Р.Мухитдинов бошқарган ушбу йиғилишда Идораларо ишчи гуруҳи фаолиятининг самарадорлигини ошириш, шунингдек, миллий маърузаларни тайёрлашда Фуқаролик жамияти институтларини жалб этиш, БМТнинг қийноқларга қарши Кўмитасининг тавсияларини бажариш юзасидан Миллий ҳаракат дастури-нинг ижроси, Идораларо ишчи гуруҳи томонидан 2006 йил октябрь ойида тасдиқланган Миллий ҳаракат режасининг ижроси борасидаги масалалар муҳокама этилди.

Маълумот ўрнида айтиш жоизки, 2004 йилдан бошлаб ҳозирги кунга қадар ишчи гуруҳи томонидан бир қатор йиғилишлар ўтказилиб,

БМТнинг Инсон ҳуқуқлари Кўмитаси ва БМТнинг инсон ҳуқуқлари бўйича халқаро экспертлари тавсияларини ижро қилиш юзасидан 7 та Миллий ҳаракат режаси тасдиқланган ва ижрога қаратилгандир. Мазкур йиғилишда Идораларо ишчи гуруҳи фаолиятини такомиллаштириш, амалга оширилаётган ишлар самарадорлигини ошириш, Ўзбекистоннинг миллий маърузаларини тайёрлашга Фуқаролик жамиятини ўрганиш институтини жалб қилиш масалаларига алоҳида тўхталиб ўтилди. Иштирокчиларга бу борадаги вазифалар ва чоратадбирлар ижросини таъминлаш юзасидан тавсия ва таклифлар берилди.

Бундан ташқари, БМТнинг қийноқларга қарши Кўмитаси тавсияларини бажариш юзасидан Миллий ҳаракат дастури лойиҳаси ҳам муҳокама қилиниб, мазкур ҳужжатни такомиллаштирилган ҳолда тасдиқлашга келишиб олинди.

Тадбир якунида кун тартибига қўйилган ҳар учала масала юзасидан амалга оширилиши лозим бўлган аниқ чоратадбирлар белгиланиб, тегишли қарорлар қабул қилинди.

Адлия вазирлиги Ахборот хизмати

«БИРИНЧИ ЎҚИТУВЧИМ ВА МАКТАБДАГИ ТААССУРОТЛАР...»

— БАРЧАНГИЗНИ ўқитувчилар ва устозлар кунини табриклаймиз. Мен нимага эришган бўлсам, бунинг замирида улар меҳнати ётибди, шунинг учун уларга, устозларимга миннатдорчилик билдираман. Бизнинг ёшлик, болалик даврларимиз мутлақо бошқача бўлган — юпун кийинган бўлиб, ёшимиздан қатъи назар, бир синфда ўқир эдик.

ЕЛКАМ ОША ҚАРАР МУАЛЛИМ...

ХУЛЛАС, ҳозирги даврга таққослаганда гўё бир афсона эшитилгандай бўласиз. Ҳозирги устозларнинг талабчанлиги ўсаётган ҳар бир ниҳолни ўстириб, парваришлаганга ўхшайди. Эскилардан қолган: иморатнинг пойдевори қийинчи бўлса, унинг томи ҳам қийинчи бўлади. Отанонга ҳурмат, устозларга иззат... деган тушунчалар бизнинг қалбимизда расмий синдирилган. Мактаб болаларининг деярли ҳаммаси ҳам бир қарашда баб-баравар қўрилади. Лекин йиллар ўтиб, улар гоятда турфа феъл-атвори инсонларга айланган кетдилар. Биринчи олим, балки биринчи шор ва ҳоказо... бу албатта, яхши. Бироқ уларнинг ҳаммасида ҳам биринчи муаллимлар ўргатган инсоф-диёнат сақланиб қолганими? Бу, албатта, бироз мушоҳада талаб қилган масаладир, нима бўлган тақдирда ҳам, ҳатто қариган чоғинда бирор ноҳужа иш қилсан, елканг оша биринчи муаллимнинг қараб: "Ахир, мен сенга бу

Абдулла ОРИПОВ, Ўзбекистон Қаҳрамони, Ўзбекистон Ёзувчилар уюشمаси раиси

ёмон одатни ўргатмаган эдимку" дегандек туюлса, қанийди? Кейинги устозлар барчаси биринчи муаллимдан сўнг туради. Илк ўқитувчиларимдан ҳаётда бордир, баъзилари йўқдир, барибир улардан миннатдорман. Ҳозирги давримизда, муаллимнинг обрў-эътибори янада юксалётганидан гоятда мамнунман.

Куйидаги мадҳ ва бағишлов-нин эса азиз муаллимларга деб билгайсиз.

АЗИЗ МУАЛЛИМ

(Бағишлов) Илму адаб, иймон эзу муроди, Муаллим авлодининг асл устоди. Шогирдлар камолга етгани замон, Сен бахтли инсонсан, сен бахтли инсон.

Нақорат: Эй, азиз муаллим, азиз муаллим, Сен улуг зотларга берансан таълим. Эй, азиз муаллим, азиз муаллим, Сенга биз абадий этгаймиз таъзим.

Сен учун тенги йўқ хошона мактаб, Мангулик умрдан нишона мактаб. Юрт ишчи меҳрибон кўзларингдадир, Истиқлол шукхи сўзларингдадир.

Нақорат: Эй, азиз муаллим, азиз муаллим, Сен улуг зотларга берансан таълим. Эй, азиз муаллим, азиз муаллим, Сенга биз абадий этгаймиз таъзим.

Донишманд аждодлар юлдуз, қўёшим, Раҳнамо ҳаммаш азиз Юртбошим. Мактабим, мактабим шукрати шоним, Илму фан дийри Ўзбекистоним.

Нақорат: Эй, азиз муаллим, азиз муаллим, Сен улуг зотларга берансан таълим. Эй, азиз муаллим, азиз муаллим, Сенга биз абадий этгаймиз таъзим.

— ЎҚУВЧИЛИГИМДА шифокор бўлишга қизиқардим. Чунки, инсонларни даволашни, уларнинг кўнглига малҳам бўлишни жуда-жуда истардим.

ҚАТЪИЯТНИ УСТОЗИМДАН ЎРГАНГАНМАН...

Дилбахор ЯКУБОВА, Адлия вазирлиги Нотариат, ФҚД ва адвокатураси бошқармаси бошлиғи

АММО ИМТИҲОН вақтида тарих фанидан сабоқ берган устозим Шукур ака менга қараб: — Сен қизим, юрист бўласан, — дедилар. — Мен шифокор бўлмоқчиман, — деганимда у киши: — Шифокор дорилари билан инсонлар ҳаётини сақлаб қолса, даволаса, сен инсонларни қонун йўли билан да-

волайсан, — дегандилар. Мана, устозимнинг айтганлари ижобат бўлиб, мен ҳуқуқшунос бўлдим.

Бир кунни дарсга тайёрланмасдан борсам, физика ўқитувчимиз Маммура опа Исочкова мендан уй вазифасини сўради. Мен тайёр эмаслигимни, келаси сафар, албатта, тайёрланиб келишимни айтганимда, у киши менга: — Агар бугун тайёр эмас экансан, эртага ҳам шундай қиласан. Ҳаётда эса ҳар бир саволга жавобинг тайёр бўлиши керак. Лекин майли, шу икки оғиз рост гапинг учун сенга бугун баҳо қўймайман.

Устозимнинг бу сўзлари менга қаттиқ таъсир қилган. Шундан кейин бутун ҳаётим давомида ўз устимда ишлашга ва қатъиятли бўлишга ўргандим.

Ушундан мени қатъиятга ўргатганимни ўқиниб қолсам, даволаса, сен инсонларни қонун йўли билан да-

АВВАЛО, ИНСОНЛАРГА ЭЪТИБОРЛИ БЎЛ СЎНГ ҲУЖЖАТЛАРГА

— ИЛК МАРТА мактабга онам етаклаб борганида бизни Наманган вилояти, Учқўрғон шаҳрида жойлашган рус тилига ихтисослашган 34-сонли ўрта мактаб остонасида биринчи ўқитувчим Лидия Ивановна кутиб олган.

Светлана ОРТИКОВА, Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси бўлим бошлиғи

ЖУССАМ шу қадар кичкина эдик, эшик тутқичига қўлим етмасди. Парта ўриндиғига ўтирсам, бўйим пастлик қилганидан тағимга қалин журналлар қўйишарди. Ҳар гал партидан тушиб чиқишимга ўқитувчим ёрдамлашиб юборарди. Жуда тиришқок, билимга чанқок бўлиб, устозимнинг ҳар бир топширигини сўзсиз бажаришга ҳаракат қилардим. Мактаб менда жавобгарлик, инсонларга ҳурмат, дўстликка садоқат ҳиссини уйғотди.

Институтга ўқишга кирган кезларим "Жиноят ҳуқуқи" фани ўқитувчиси Блиндер Борис Аронович менда катта таассурот қолдирган. У бизга "Сенлар ўз фанингини ва ўз касбингни пухта билишинг ва чин дилдан севишнинг керак", деб ўқитарди. Бундан ташқари, ўқув даргоҳида менга сабоқ берган ва тўғри йўл кўрсатган устозларимдан жуда ҳам миннатдорман.

шақатларини ўргандим. Прокуратурага илк қадам қўйганимда Исочқон ака Раҳматуллаев ва Вали ака Қосимовлар устозлик қилиб, малакамни оширишимга қўлларидан келган ёрдамларини берган. Улар олдиларига келган ҳар бир одамни ким бўлишдан қатъи назар, тик туриб қарши олар, ёрдамларини аямас, бир пинча чойсиз кеткимасдилар. "Авалло, инсонларга, сўнг ҳужжатларга эътиборли бўл", деб кўн уқтирдилар. Шу даражага етишимда менга сабоқ берган ва тўғри йўл кўрсатган устозларимдан жуда ҳам миннатдорман.

Хушxabар

ГОЛИБАНКНИ ҚЎЛГА КИРИТДИ

ЎТТАН ҲАФТАДА пойтахтимиздаги "Ўзэкспомарказ" да Ахборот-коммуникация технологиялари ҳафталиги доирасида "ИСТЕХро-2008" халқаро ахборот технологиялари кўргазмаси бўлиб ўтди.

УНДА МАМЛАКАТИМИЗ компанияларидан ташқари бир қатор ривожланган давлатлар фирма ва компаниялари томонидан ахборот технологиялари соҳасида энг янги ишланмалар, кенг турдаги ўзига хос хизматлар ва ечимлар намойиш этилди. Экспозиция павильонларини кўздан кеңираб эканми унда турли телекоммуникация технологиялари, компьютер техникаси, дастурий таъминот, ахборотни химоя қилиш тизимлари ва бошқа маҳсулотларнинг сўнгги моделлари кишини қувонтириши табиий. Албатта, ушбу кўргазма орқали мазкур сифатли маҳсулотларни сотиб олиш юзасидан

юзлаб шартномалар имзоланганлиги кўргазманинг қанчалик катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатиб турибди. Ахборот асри бўлган бугунги кунда интернет тармоғисиз фаолият олиб бориш жуда ҳам мушкул.

Таъзим

УСТОЗ! Нақадар жарангдор сўз... Инсон қалби қаъридан чиққан бу оташ сўз замирига сэмимият сингиб кетган. Устоз деганда, аввало таълим-тарбия, илм-маърифат берган, ҳунар ўргатган, йўл-йўриқ кўрсатган, ёмон йўللardan қайтарган шахс кўз ўнгимизда гавдаланади.

ЭНГ РАВОН, ЭНГ ЁРУФ ЙЎЛ

ХАЛҚИМИЗДА қадим-қадимдан "Устоз отангдан улуг" деган мақол бор. Ота-она энг улуг бўлса, улардан ҳам улуги бор эканми? — деган савол кўпчиликини ўйлантиради. Шу боис баъзилар ушбу мақолни "Устоз отангдек улуг" деб ўзгартириб ҳам айтишади. Дарҳақиқат, ота-она энг улуг, энг муқаррам зот. Аммо, устоз яна ҳам улуг. Бунинг боиси шундаки, ота-она бола дунёга келишидан бошлаб унга сўт бериш, кийим кийдириш ва бошқа истакларини қондириш орқали маълум бир маънода унинг нафсини уйғотишга сабабчи бўлиб қолади. Устоз-чи? Устоз шогирдлар иродасини мустаҳкамлайди, ақлини пешлайди, нафсини жиловлайди.

Инсонни инсонийлик фазилатларидан узоқлаштирадиган, унинг бошига турли ташвишлар ёғдирадиган унсур — бу нафс. Ваҳоланки, ўз таълим-тарбиясини ана шундай нафсни жиловлашга йўналтирилганлиги боис ҳам устозлар "Улуг" деган эъзоҳга мушаррафдир. Нафс нима? Нафс — бу нафкат моддий ёки маънавий ҳирс, у аввало, шукратпарастлик, мансабпарастлик ва худбинликдир. Шу сабабли ҳам яхши устоз ўз тарбиясини шогирдида намоён бўлган нафсларни жиловлашдан, сусайтиришдан бошлайди. Устоздаги ана шундай фазилатлар унинг улуглигини оширади, кадр-қимматини юксалтиради.

МУРОЖААТЛАР «ИНСОН ва ҚОНУН» НИГОҲИДА МУАММО ҲАЛ БЎЛДИ

"Матбуот тарқатувчи" шўъба корхонасига қарз ундириб берилди

ГАЗЕТАНИНГ 2008 йил 5 август сониде чоп этилган "Бир минарга от берма" сарлавҳали мақола вилоят прокуратураси томонидан мавжуд ижро ҳужжатлари билан бирга ўрганилди.

АНИКЛАНИШИЧА, вилоят "Матбуот тарқатувчи" шўъба корхонасининг Ангор тумани бўлими томонидан 2006 йил 20 ноябрь куни "Ангор Пахта" ОТХЖ билан 4.718.742 сўмлик наشرларни ўз вақтида етказиб бериш ҳақида 14-сонли шартнома тузилган. "Ангор Пахта" ОТХЖ етказиб берилган наشرларнинг тўловини ўз вақтида ўтказиб бермаганлиги сабабли, Ангор тумани "Матбуот тарқатувчи" шўъба корхонаси томонидан Сурхондарё вилояти ҳўжалик судига даъво аризаси билан мурожаат қилинган.

Давъогарнинг аризаси вилоят ҳўжалик суди томонидан қўрилиб, ариза қаноатлантирилган ва қарздордан 4.718.742 сўм асосий қарз, 1.117.680 сўм пеня ва 101374 сўм

почта харажатларини ундириш ҳақидаги ижро ҳужжати Ангор тумани суд ижрочилари бўлимига юборилган. Туман суд ижрочилари бўлими томонидан олиб борилган ижро ҳаракатлари давомида вилоят прокуратураси аралашуви билан жорий йил 22 август куни қардор "Ангор Пахта" ОТХЖдан Ангор туманидаги "Матбуот тарқатувчи" шўъба корхонаси фойдасига суднинг ҳал қилув қарориде кўрсатилган жами 5.999.801 сўм 974-сонли тўлов топшириқномаси орқали тўлиқ ундирилиши таъминланди.

М.ҚИЁМОВ, Сурхондарё вилояти прокурори биринчи ўринбосари, адлия маслаҳатчиси

ЭНГ РАВОН, ЭНГ ЁРУҒ ЙЎЛ

(Давоми. Боши биринчи бетда)

Шу ўринда, жуда катта маънавий мерос қолдирган ватандошимиз, "Маслак ул-муттақин", "Мурод ул-орифин", "Сабот ул-оқизин" ва бошқа йирик асарлар муаллифи, шеърят мусаввири тарихида дунёда ном қозонган шоир Суфи Оллоёр ҳаётига бир назар ташласак. У XVII-асрнинг ўрталарида Бухоро амриликнинг Каттақўрғон бегилигида турли лавозимларда ишлаб юрган кезларида аҳолининг кайфиятига қараб, мансаббастликка ҳар қандай қўйилган сезиб қолган ва табиатидаги бу қусурни йўқ қилиш йўлини ахтариб, бухоролик шайх Ҳабибуллоҳ ҳузурига борган.

Аниқ манбаларда баён қилинишича, Шайх жуда каттиқ топириқлар билан Суфи Оллоёрнинг нафсини синдириб, сўнгра шоғирдликка қабул қилган ва ўттиз-қирқ ёшли йилгит 12 йил давомида шайхнинг тарбиясини олган. Қиш кунларнинг бирини Суфи Оллоёр устоизга таҳорат учун бир обтова сувни қўлтигида илтиб узатган ва буни қўрган шайх унга етуқлик макomini берган экан. Ана шундай устоз-шоғирд муносабатлари ҳалқимизнинг энг олий қадриятлари тимсолида намоён бўлади.

Ҳа, шоғирднинг устоз олдига қарзи қўп. Бу қарзни узиш йўли битта. У ҳам бўлса эҳтиром ва яна эҳтиром кўрсатишдир. Президентимиз томонидан 1 октябрь — Ўқитувчилар ва мураббийлар кўни деб эътироф этилганлиги ва шу кўннинг умуммиллий байрам сифатида нишонланадиган ҳам устоз ва мураббийларга бўлган эҳтиром рамзидир.

Шу сабабли ҳам, бу кўнни ҳар йили устозларим ҳақидаги ўйлар, хаёлар билан қўлиб олам. Айниқса, раҳматли Эрмухаммад ака Сураёвнинг иккинчи жаҳон урушида жароҳатланган қўллари билан қўлимдан ушлаб илк бор ҳарф ёзишни ўргатганлиги,

Абдулла ака Эшматовнинг нафақат алгебра ва геометрия фанларини чуқур ўргатганлиги, балки "Шарқ юлдузи" журналининг барча сонлари билан таъминлаб, унда босилган романларни ўқиб чиқишга даъват қилганлиги, ўша вақтдаги тарбиявий ишлар бўйича директор ўринбосари Уроқ ака Раҳимовнинг тўғрилиққа, ҳалолликка, ватанпарварликка ундовчи, иродани мустаҳкам қилувчи панд-насихатлари худди кенгадек ёдиди.

Мақтадан кейин Самарқанд Давлат университети-нинг профессор-ўқитувчилари М.Жўрақов, К.Назаров, А.Турсунов, З.Мукимов ва бошқа кўлаб қалби дарё устозлардан ҳуқуқшунослик сирларини ўргандим.

Халқимизнинг "Устоз кўрмаган шоғирд ҳар макомга йўрғалар" деган макколи бежиз айтилмаган. Назарий билимларни амалиёт билан қўшиб олиб боришда ҳам янги-янги устозлар орттирдим. Ҳар бир соҳада мукамил ўрганишни талаб қилувчи устозга таҳорат учун бир обтова сувни қўлтигида илтиб узатган ва буни қўрган шайх унга етуқлик макomini берган экан. Ана шундай устоз-шоғирд муносабатлари ҳалқимизнинг энг олий қадриятлари тимсолида намоён бўлади.

Ҳа, шоғирднинг устоз олдига қарзи қўп. Бу қарзни узиш йўли битта. У ҳам бўлса эҳтиром ва яна эҳтиром кўрсатишдир. Президентимиз томонидан 1 октябрь — Ўқитувчилар ва мураббийлар кўни деб эътироф этилганлиги ва шу кўннинг умуммиллий байрам сифатида нишонланадиган ҳам устоз ва мураббийларга бўлган эҳтиром рамзидир.

Шу сабабли ҳам, бу кўнни ҳар йили устозларим ҳақидаги ўйлар, хаёлар билан қўлиб олам. Айниқса, раҳматли Эрмухаммад ака Сураёвнинг иккинчи жаҳон урушида жароҳатланган қўллари билан қўлимдан ушлаб илк бор ҳарф ёзишни ўргатганлиги,

Абдуқамол РАҲМОНОВ,
Адлия вазирлиги бошқарма бошлиғи

ПРЕЗИДЕНТИМИЗНИНГ
2005 йил 1 августдаги "Ўзбекистон Республикасида Улим жаҳосини беқор қилиш тўғрисида"ги ҳамда 8 августдаги "Қамқоқ олишга санкция бериш ҳуқуқини судларга ўтказиш тўғрисида"ги фармонларининг қабул қилиниши инсон ҳуқуқлари ҳимоя қилинишидаги муҳим тарихий ҳужжат бўлди.

ТАЪКИДЛАШ ЖОИЗКИ, мамлакатимизда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг қонуний, ташкилий, тарбиявий ва халқаро-ҳуқуқий асослари яратилган.

Инсон ҳуқуқ ва эркинликлари нафақат Конституция ва қонулар билан қамқоқланган, балки улар жаҳон ҳамжамияти томонидан тан олинган халқаро ҳуқуқнинг нормалари ва принциплари билан ҳам ҳимоя қилинади.

Мустақиллигимизнинг дастлабки кунлариданоқ инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишга алоҳида эътибор қаратилди.

1990 йил 20 июндаги Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик Декларациясида демократик ҳуқуқий давлат тузишга қарор қилинганлигини,

Мақтадан кейин Самарқанд Давлат университети-нинг профессор-ўқитувчилари М.Жўрақов, К.Назаров, А.Турсунов, З.Мукимов ва бошқа кўлаб қалби дарё устозлардан ҳуқуқшунослик сирларини ўргандим.

Халқимизнинг "Устоз кўрмаган шоғирд ҳар макомга йўрғалар" деган макколи бежиз айтилмаган. Назарий билимларни амалиёт билан қўшиб олиб боришда ҳам янги-янги устозлар орттирдим. Ҳар бир соҳада мукамил ўрганишни талаб қилувчи устозга таҳорат учун бир обтова сувни қўлтигида илтиб узатган ва буни қўрган шайх унга етуқлик макomini берган экан. Ана шундай устоз-шоғирд муносабатлари ҳалқимизнинг энг олий қадриятлари тимсолида намоён бўлади.

Ҳа, шоғирднинг устоз олдига қарзи қўп. Бу қарзни узиш йўли битта. У ҳам бўлса эҳтиром ва яна эҳтиром кўрсатишдир. Президентимиз томонидан 1 октябрь — Ўқитувчилар ва мураббийлар кўни деб эътироф этилганлиги ва шу кўннинг умуммиллий байрам сифатида нишонланадиган ҳам устоз ва мураббийларга бўлган эҳтиром рамзидир.

Шу сабабли ҳам, бу кўнни ҳар йили устозларим ҳақидаги ўйлар, хаёлар билан қўлиб олам. Айниқса, раҳматли Эрмухаммад ака Сураёвнинг иккинчи жаҳон урушида жароҳатланган қўллари билан қўлимдан ушлаб илк бор ҳарф ёзишни ўргатганлиги,

ҒОЛИБАЙКНИ ҚЎЛГА КИРИТАЙ

(Давоми. Боши биринчи бетда)
Мазкур восита орқали бор-йўли бир неча сонияда дунёнинг хоҳлаган бурчада Сиз ҳақингизда хабардор бўлиш, тезкорлик билан фикр алмашиш, ахборот олиш ва тарқатиш имконияти мавжудлиги ҳеч кимга сир эмас.

Айниқса, давлат идораларининг веб-сайтларини такомиллаштириш ва бу сайтларда турли хизматлар орқали аҳолини ўз вақтида хабардор қилиш даврнинг муҳим вазифаларидан бири ҳисобланади.

Шу нуқтага назардан ҳам ҳар йили "ICTEPO-2008" халқаро ахборот технологиялари кўргазмаси доирасида "Энг яхши давлат идораси веб-сайти"

танлови эълон қилиниб, ғолибни ўз вақтида хабардор қилиш даврнинг муҳим вазифаларидан бири ҳисобланади.

Шу нуқтага назардан ҳам ҳар йили "ICTEPO-2008" халқаро ахборот технологиялари кўргазмаси доирасида "Энг яхши давлат идораси веб-сайти"

ҚОНУН ҲИМОЯСИДА

Талқин

Ўзбекистонда яшаётган барча миллат ва элатларнинг қонуний, сиёсий, иқтисодий, этник, маданий ҳуқуқларга ҳамда ўз она тилларини ривожлантиришга қасбдорлиги берилишини жаҳон ҳамжамиятига маълум қилди.

Ун иккинчи қаҳирқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари олтинчи сессиясида 1991 йил 11 августда қабул қилинган "Ўзбекистон Республикаси Давлат Мустақиллиги тўғрисида"ги Олий Кенгаш Баёноти — шахснинг ҳуқуқ ва эркинликлари... миллати, диний эътиқоди ва ижтимоий мансублигидан қатъи назар, республика ҳудудида яшовчи ҳар бир кишининг муносиб ҳаёт кеңиришини, шаъни ва қадр-қимматини таъминлайдиган инсонларнинг демократик ҳуқуқий давлат барпо этишга...

1990 йил 20 июндаги Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик Декларациясида демократик ҳуқуқий давлат тузишга қарор қилинганлигини,

Мақтадан кейин Самарқанд Давлат университети-нинг профессор-ўқитувчилари М.Жўрақов, К.Назаров, А.Турсунов, З.Мукимов ва бошқа кўлаб қалби дарё устозлардан ҳуқуқшунослик сирларини ўргандим.

Халқимизнинг "Устоз кўрмаган шоғирд ҳар макомга йўрғалар" деган макколи бежиз айтилмаган. Назарий билимларни амалиёт билан қўшиб олиб боришда ҳам янги-янги устозлар орттирдим. Ҳар бир соҳада мукамил ўрганишни талаб қилувчи устозга таҳорат учун бир обтова сувни қўлтигида илтиб узатган ва буни қўрган шайх унга етуқлик макomini берган экан. Ана шундай устоз-шоғирд муносабатлари ҳалқимизнинг энг олий қадриятлари тимсолида намоён бўлади.

Ҳа, шоғирднинг устоз олдига қарзи қўп. Бу қарзни узиш йўли битта. У ҳам бўлса эҳтиром ва яна эҳтиром кўрсатишдир. Президентимиз томонидан 1 октябрь — Ўқитувчилар ва мураббийлар кўни деб эътироф этилганлиги ва шу кўннинг умуммиллий байрам сифатида нишонланадиган ҳам устоз ва мураббийларга бўлган эҳтиром рамзидир.

Шу сабабли ҳам, бу кўнни ҳар йили устозларим ҳақидаги ўйлар, хаёлар билан қўлиб олам. Айниқса, раҳматли Эрмухаммад ака Сураёвнинг иккинчи жаҳон урушида жароҳатланган қўллари билан қўлимдан ушлаб илк бор ҳарф ёзишни ўргатганлиги,

Ўзбекистон Республикаси ирчиликка, шовинизмга, миллатчиликка, халқларнинг ҳуқуқларини чеклаш йўлидаги ҳар қандай уришишларга қатъиян қарши чиқади, деб қайд қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 1997 йил 24 апрелдаги 1-қаҳирқ саккизинчи сессиясида Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) тўғрисида қонун қабул қилинди. Омбудсманга давлат органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, жамоат бирлашмалари ва мансабдор шахслар томонидан инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги амалдаги қонун ҳужжатларига риоя этилишининг самарадорлиги устидан парламент назоратини таъминлаш вазифалари берилган.

Бу йил Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларациясининг 60 йиллиги кенг нишонланмоқда. Президентимизнинг 2008 йил 1 майда қабул

қилинган "Инсон ҳуқуқлари умумжаҳон декларацияси қабул қилинганлигининг 60 йиллигига бағишланган Тадбирлар дастури тўғрисида"ги Фармони ҳаётга изчил татбиқ этилаётди. Адлия вазирлиги томонидан бу борада кенг қамровли ишлар олиб борилмоқда.

Инсон ҳуқуқлари ва эркинликларига амал қилиш ва демократия қаби умумбашарий қадриятлар Ўзбекистон давлатчилик маффаатларига, халқимизнинг ўзига ҳослигига, унинг аъна ва одатларига тўла мос келади. Бизнинг жамиятимизда инсон ҳуқуқлари Конституция ва қонулар билан таъминланган эмас, балки халқимизнинг онги, маънавий-ахлоқий дунёқараши ва тажрибаси, меҳр - шафқатлиги, баржкенглиги ва олижаноблиги билан мустаҳкамланади.

Элимизнинг баржкенглик, кеңиримиллик қаби фазилатлари ардоқли шоиримиздан бирининг куйидаги аjoyиб сатрларида халқона ифодасини топан:

**Кимнингдир бошига иш тушди ногоҳ,
Шайтон аврадики — топмади тўзим.
Болаларин йиғиб, чекди оҳу воҳ,
Кечирмайман деди ўзимни ўзим.
Жазо ҳам муҳаққақ бўлди, албатта,
Қисмат эшигига бош эгиб борди.
Сени кечирдилар, дейилган пайтада,
Қайта туғилдим, деб додлаб юборди!**

Акмалхон ИНАНБАБАЕВ,
Адлия вазирлиги бошқарма бошлиғи

Тадбир

ОЛИЙ МАЖЛИСДА ЎҚУВ-МАШҒУЛОТ

Шунингдек, машғулотда "Фуқароларнинг муражаатлари тўғрисида"ги Қонун ижроси, тадбиркорлар ва фуқароларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларини таъминлашда Адлия вазирлиги инсон ҳуқуқлари бўйича худудий бошқармаларининг

фаолияти ҳамда вазифалари чуқур ва ҳар томонлама таҳлил қилинди.

Курс машғулотлари давомида инсон ҳуқуқлари тушуначаси, моҳияти ва аҳамияти, инсон ҳуқуқлари бўйича халқаро ҳужжатлар, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишда жамоатчилик назоратининг ўрни қаби мавзуларда маърузалар тингланди.

Дилфуза ЭРҒАШЕВА,
"Инсон ва қонун" муҳбири

Маориф

— ЭСАНБОЙ АКА, айтинг-чи, туманда янги ўқув йилга қай даражада тайёргарлик кўрилди?

— Барча мактаб ва мактабгача таълим муассасалари тўлиқ капитал ва жорий таъмирдан чиқарилди. Бугунги кунда туман бўйича 46 минг 902 нафар ўқувчи таълим олмақда. Уларга 122 нафар олий тоифали, 1278 нафар биринчи тоифали, 1548 нафар иккинчи тоифали ва 1507 нафар мутахассис-ўқитувчилар дарс ўтишади. Мактабгача таълим муассасаларимиз эса 3200 нафар

нингдек, 2004-2008 йилларда капитал таъмирдан чиқарилган ва янги қурилган спорт заллари 113088000 сўмлик спорт жойчалари билан таъминланди. "Болалар спорт жамғармаси" ва туман халқ таълими бўлими ҳамкорлигида тумандаги кам таъминланган оилалар фарзандларига бепул спорт кийимлари тарқатилди. Хуллас, бу борада олиб бораётган ишларимиз ҳам жойида, дейишга асос бор.

— Эсанбой ака, биз ҳуқуқий демократик жамият қураёмиз. Шунингдек, 2004-2008 йилларда капитал таъмирдан чиқарилган ва янги қурилган спорт заллари 113088000 сўмлик спорт жойчалари билан таъминланди. "Болалар спорт жамғармаси" ва туман халқ таълими бўлими ҳамкорлигида тумандаги кам таъминланган оилалар фарзандларига бепул спорт кийимлари тарқатилди. Хуллас, бу борада олиб бораётган ишларимиз ҳам жойида, дейишга асос бор.

ҚУДРАТЛИ ДАВЛАТ УСТУНЛАРИ

мактабда тарбия топади

дейди Каттақўрғон тумани халқ таълими бўлими мудири Эсанбой Муҳаммадиев

болажонни ўз бағрига олган. Уларни 317 нафар тарбиячи меҳр билан тарбияламоқда. Бир сўз билан айтганда, мактаб ва мактабгача таълим муассасаларида ишлар кўнгилдагидек кетмоқда.

Яна шунингдек таъкидлаб ўтишни истардимки, бу йил, яъни "Ешлар йили"да Каттақўрғон туманида истиқомат қилувчи 43 нафар талаба мамлакатимиз олий педагогик ўқув юрталарини битирди ва улар тўлиқ иш билан таъминланди.

— "Ешлар йили"да давлат миқёсида ёшлар спортга ҳам алоҳида эътибор қаратиляпти. Бу борада туман халқ таълими бўлими қандай ишларни амалга оширди ва яна қандай ишлар режалаштирилмоқда?

— Бу борада ҳам туман миқёсида талай ишлар амалга оширилди. Масалан, 2007-2008 ўқув йилида тумандаги 6, 32, 50, 99 умумтаълим мактаблари учун янги спорт заллари қурилиб, фойдаланишга топширилди. Айни кунларда 68 ва 79-умумтаълим мактабларида қуриляётган спорт заллари ишга туширилиши арафасида. Шу

дай экан, бугун мактаб парчасида ўтирган ўқувчилар...

— Нима демокчи эканлигинингизни тушундим. Биз ўқувчиларимизнинг ҳуқуқий онгини ошириш, уларни ватанга муҳаббат ва садоқат руҳида тарбиялаш, уларнинг миллатнинг фидойи фарзандлари бўлиб етишишларига ҳисса қўшиш учун бор имкониятларимизни ишлатайлик. Туманимиздаги барча мактабларда "Конституция менинг тақдиримда", "Еш ҳуқуқшунос", "Ҳуқуқингизни биласизми?" ва бошқа қатор танлов ва тадбирлар доимий ўтказилиб келинади. Ўқувчиларимиз бу танловларнинг туман ва вилоят босқичларида қатор ғолиблик ўринларини қўлга киритишмоқда. Зеро, давлатнинг Бош қонуни — Конституцияни ва мамлакатнинг қонуларини билган, уларга бўйсунган ҳамда уларни ҳурмат қилган алоҳида сиз билан биз айтаётган ҳуқуқий демократик жамиятни бунёд этади.

— "Ешлар йили"да давлат миқёсида ёшлар спортга ҳам алоҳида эътибор қаратиляпти. Бу борада туман халқ таълими бўлими қандай ишларни амалга оширди ва яна қандай ишлар режалаштирилмоқда?

— Бу борада ҳам туман миқёсида талай ишлар амалга оширилди. Масалан, 2007-2008 ўқув йилида тумандаги 6, 32, 50, 99 умумтаълим мактаблари учун янги спорт заллари қурилиб, фойдаланишга топширилди. Айни кунларда 68 ва 79-умумтаълим мактабларида қуриляётган спорт заллари ишга туширилиши арафасида. Шу

Сўхбатдош: "Инсон ва қонун" муҳбири Азим ҚОДИР

ИНСОН ҲАЁТИ ШУ ҚАДАР МУРАКАБ ВА РАНГ-БАРАНГИ, УНИНГ ҲАР БИР ХАРАКАТ МОҲИЯТИДА МАНТИҚ БЎЛИБ, БУ МАНТИҚНИНГ ЎЗИГА ХОС ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АСОСЛАРИ БОР.

Масалан, биргина оталикни аниқлашда қадимда қандай эди-ю, эндиликда қандай деган савол туғилиши табиий. Ҳў боласидан тонган ота ёки онага қандай қилиб бу сенинг боланг, дейиш мумкин? Яқин ўтмишда бунини аниқлашда асосан қон гуруҳига қараб аниқланганлиги жуда кўп чалқашликларни келтириб чиқарар эди. Гумонланувчиларнинг барчасида бир хил қон гуруҳи бўлса-чи?!

Эндиликда бундай чалқашликларга йўл қўйилмайди. Республика суд-экспертиза марказида "Одам ДНКси суд биологик экспертизаси" лабораторияси очилган бўлиб, бу ерда катта илмий-амалий ишлар кенг қўламада олиб борилмоқда.

Бугунги кунда фан ва техниканиннг замонавий ютуқларидан кенг фойдаланишдан туриб онд судловни таъминловчи идораларнинг самарали фаолиятини тасаввур қилиб бўлмайди. Суд фаолиятида илмий ва техник ютуқларни татбиқ этишнинг асосий шакли бўлган суд-экспертизаси судни инкор этиб бўлмайдиган далиллар билан таъминлашда муҳим ўрин тутади.

2000 йилнинг август ойида Адлия вазирлиги қосидаги Х.Сулaimонова номидаги Республика суд-экспертиза марказида Урта Осиё минтақасида биринчи бор молекуляр

генетик идентификация лабораторияси очилди. Бир ойдан сўнг республикамизда биринчи бор молекуляр идентификацион экспертиза ўтказилди ва унинг ёрдамида ўта хавфли, бир неча ёш аёлларнинг ўлимига зомин бўлган қотил аниқланди. Ушбу экспертиза тадқиқоти билан ҳуқуқни ҳимоя қилувчи идоралар амалиётида геном дактилоскопия услублари татбиқ этила бошланди. Лаборатория суд генетик экспертизасининг объектиларни таъминлашда тегишли бўлган биологик изларни янги, замонавий, шахсни молекуляр генетик индивидуал белгилари орқали аниқловчи услубларни ўзлаштиришни ва шахс идентификацияси ҳамда биологик қариндошликни аниқлашни ўз олдига мақсад қилиб қўйди.

ХОЗИРДА БИОЛОГИК қон-қариндошликни аниқлаш масалаларини самарали ечишда суд-генетик экспертизасининг ўрни бекиёс. Шу сабабларга кўра, бу услуб туғуруқоналарда бола алмаштириш, бола ўғирлаш, вояга етмаган ва хотирасини йўқотган кишиларнинг шахсини аниқлашда катта аҳамиятга эга. Бу услуб фуқаролик ишлари, яъни биологик оталик ёхуд оналикни аниқлашда, ҳатто биологик оталикни ҳомила ривожланётган даврдаёқ аниқлаш имконияти борлигини намоён этади.

Республикамизда биологик оталикни генетик тадқиқотлар орқали аниқлаш фақатгина бизнинг

Илми-урфон ва ҳаёт

марказда амалга оширилди. Бундай муракаб тадқиқотларни ўтказиш учун лабораториямиз зарур асбоб ва анжомлар билан таъминланган.

Тадқиқотлар 16 ген бўйича ўтказилади. Бу кўрсаткич хозирги кунда энг максимал ҳисобланади.

МАЪЛУМКИ, организмнинг барча ҳужайраларида унинг ирсий ахборотини сақловчи биоорганик мод-

да — ДНК (дезоксирибонуклеин кислотаси) мавжуд бўлади. У организм пайдо бўлган кундан бошлаб то унинг биологик ўлимидан кейин ҳам суяк қолдиқларида сақланиши мумкин. Йиллар давомида у ўзгармайди. Фақатгина бир туҳмудан ривожланган эгил-

зақлардан ташқари ер юзиде яшайдиган одамларнинг барчасида ДНК ҳар хил бўлади. Яъни ДНК индивидуалдир. Ана шу ДНК моддаси махсус кимёвий унсурлар ёрдамида ажратиб олинади ва унинг махсус қисмлари муракаб автоматлаштирилган аппаратларда миллион нусхага-ча кўпайтирилади. Сўнг ДНК кетма кетлигини ўқийдиган ускунада унинг генетик паспорти олинади.

САККИЗ ЙИЛ давомида марказда 300 дан зиёд биологик оталикни аниқлаш бўйича эксперт тадқиқотлари ўтказилган. Ма-

да — ДНК (дезоксирибонуклеин кислотаси) мавжуд бўлади. У организм пайдо бўлган кундан бошлаб то унинг биологик ўлимидан кейин ҳам суяк қолдиқларида сақланиши мумкин. Йиллар давомида у ўзгармайди. Фақатгина бир туҳмудан ривожланган эгил-

зақлардан ташқари ер юзиде яшайдиган одамларнинг барчасида ДНК ҳар хил бўлади. Яъни ДНК индивидуалдир. Ана шу ДНК моддаси махсус кимёвий унсурлар ёрдамида ажратиб олинади ва унинг махсус қисмлари муракаб автоматлаштирилган аппаратларда миллион нусхага-ча кўпайтирилади. Сўнг ДНК кетма кетлигини ўқийдиган ускунада унинг генетик паспорти олинади.

САККИЗ ЙИЛ давомида марказда 300 дан зиёд биологик оталикни аниқлаш бўйича эксперт тадқиқотлари ўтказилган. Ма-

да. Тадқиқот натижасида ўғри аёлининг уйдан топилган бола кўзи ёриган аёлининг биологик фарзанди бўлиб чиқади. Шаҳар кўчаларидан топилган чақалоқ эса унинг биологик фарзанди эмаслиги аниқланади.

БУ ТУРДАГИ экспертиза хулосалари низоли оталик моҳароларини ҳал этишда асосий восита бўлиб қолган. Маълумки, кўпгина ҳолатларда фуқаролик ишлари бўйича даввогар томон аёл ҳисобланади. Маълум сабабларга кўра, эркак киши фарзандини тан олмаган ҳолатларда ёки вояга етмаган фарзанди учун алимент тўламаган ҳолатларда аёллар биологик оталикни аниқлаш учун айнан суд генетик экспертизаси мутахассисларига мурожаат этишади. ДНК тадқиқоти орқали биологик оталик далилига аниқлик киритилди ва эксперт хулосаси асосида суд томонидан одилона ҳукм чиқарилади.

Абдурахмон НУРИТДИНОВ, Республика суд-экспертиза маркази "Одам ДНКси суд биологик экспертизаси" лабораторияси мудири

БОЛАНИНГ ОТАСИ КИМ?

Республика суд-экспертиза марказида бунини аниқлашнинг имкони бор

зақлардан ташқари ер юзиде яшайдиган одамларнинг барчасида ДНК ҳар хил бўлади. Яъни ДНК индивидуалдир. Ана шу ДНК моддаси махсус кимёвий унсурлар ёрдамида ажратиб олинади ва унинг махсус қисмлари муракаб автоматлаштирилган аппаратларда миллион нусхага-ча кўпайтирилади. Сўнг ДНК кетма кетлигини ўқийдиган ускунада унинг генетик паспорти олинади.

ЮКСАК МАЪНАВИЯТ

АНДИЖОН вилояти адлия бошқармасининг ташаббуси билан фуқароларнинг ҳуқуқий онги ва ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, ўқувчиларнинг ҳуқуқий билим ва саводхонлигини ошириш мақсадида Андижон шаҳридаги барча ўрта мактаблар оталиққа олиниб, 2008 йилнинг сентябрь-октябр ойлари давомида Президентимизнинг "Юксак маънавият — энгилмас куч" номли асари мазмун-моҳиятини кенг халқ оmmasига ва ўқувчиларга тушунтириш юзасидан ҳуқуқий тарғибот тадбирлари ўтказиб келинмоқда.

Хусусан, яқинда Андижон шаҳрида жойлашган 3-сонли ўрта мактабда шундай тадбирлардан бири бўлиб ўтди. Унда вилоят адлия бошқармаси ходимлари ўқувчи ёшлар билан учрашиб, асарда илгари сурилган гоёлар, теран фикрлар ҳақида ўқувчиларга муфассал тушунтиришлар беришди, ёшларни қизиқтирган саволларга батафсил жавоблар кайтаришди.

Қамолиддин ЖАЛОЛИДДИНОВ, Андижон вилояти адлия бошқармаси ходими

ИСТИҚБОЛИМ — ИСТИҚБОЛИМ

БУХОРО шаҳридаги С.Раҳимов номли маҳалла фуқаролар йиғинида шаҳардаги 1-сонли ФХДБ бўлими томонидан "Истиқлол даври оилалари" мавзусида маҳалла фаоллари, ибратли оилалар ва қайноналар, ёш келин-куёвлар, никоҳга киришга ариза берган ёшлар иштирокида "Истиқболим — истиқболим" деб номланган давра суҳбати ўтказилди.

Сўзга чиққанлар мамлакатимизда ва фуқаролар ҳаётида рўй берган ўзгаришлар, қўлга киритилган ютуқлар ҳақида гапирдилар. Шунингдек, Президентимизнинг 2007 йил 18 майдаги "Ёш оилаларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармонининг мазмун-моҳияти, унинг ёшлар ҳаётидаги аҳамияти ҳақида тўхталдилар.

Шу маҳаллада яшовчи ибратли оилалардан бири ушбу Фармонга асосан имтиёзли кредит олиб, ҳозирги пайтда 3 хонали уйда оиласи билан бахтли яшаётганлигини айтиб, ёш авлодга ғамхўрлик қилаётган Юртбошимизга барча ёшлар номидан миннатдорчилик билдирди.

Мафруза НОРОВА, Бухоро вилояти адлия бошқармаси ходими

Тизим тадбирлари

"LexUz" ТИЗИМИ

ФАРФОНА вилояти ҳокимлигида Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари миллий базаси — "LexUz" ҳуқуқий ахборот қидириш тизимининг тақдимот маросими ва ўқув-семинари Адлия вазирлиги ҳамда БМТнинг Ривожланиш дастури ҳамкорлигида "Ўзбекистонда ислохот жараёнида қўмақлашиш учун миллий қонунчилик базасини тақомиллаштириш" лойиҳаси доирасида ўтказилди.

Маълумки, "LexUz" ҳуқуқий ахборот қидириш тизимининг асосий мақсади — аҳолининг ҳуқуқий маданиятини ошириш, юридик ва жисмоний шахсларнинг норматив-ҳуқуқий ҳужжатлардан кенг фойдаланишини ҳамда жамиятни ҳуқуқий ахборотлар билан таъминлаш сифатини тақомиллаштиришдан иборат. Унда 1990 йилдан буён қабул қилинган 17 мингдан ортиқ ҳужжатлар мавжуд.

Хуршид СУЛТОНОВ, "Инсон ва қонун" мухбири

ҚОНУН ВА ИЖРО

ҚАШҚАДАРЁ вилояти адлия бошқармасида вилоят ҳокимлиги ва Маънавият тарғибот маркази вилоят бўлими вакиллари, барча туман ва шаҳарлардаги маҳалла имом-хатиблари ҳамда ФХДБ мудирилари иштирокида кенгайтирилган йиғилиш бўлиб ўтди.

Унда адлия бошқармаси томонидан "Виждон эркинлиги ва диний ташкилотлар тўғрисида"ги Қонун ижроси юзасидан жойларда ўтказилган текширишлар натижаларини умумлаштириш, йўл қўйилган хато ва камчиликларни бартараф этиш юзасидан фикр алмашилди.

Тадбирда сўзга чиққанлар диний ташкилотлар фаолиятининг қонуний асослари, имом-хатиблар томонидан шаръий никоҳларни қайд этиш тартиби ва оталиқни белгилаш муаммолари хусусида фикр-мулоҳаза билдиришди.

Рисолат АБДУЛЛАЕВА, Қашқадарё вилояти адлия бошқармаси ходими

Ўзбекистон Республикаси Авокатлар палатаси Тасвис Конференциясининг ҚАРОРИ

2008 йил 12 сентябрь

Тошкент шаҳри

Мамлакатимизда юз бераётган демократик ўзгаришлар, суд-ҳуқ соҳасида амалга оширилган ислохотлар жараёнида фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларининг самарали ҳимоясини таъминлаш мақсадида, адвокатларнинг жамиятдаги роли ва маънавий ошириш, адвокатларнинг касбий мустақиллигини таъминлаш ҳамда процессуал воқолатларини кенгайтириш, адвокатура ўзини ўзи бошқариш органларини тақомиллаштириш, адвокатура институтини янада ислоҳ қилиш ва ривожлантиришнинг асосий ва муҳим шартлари эканлигини келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил 1 майдаги "Ўзбекистон Республикасида адвокатура институтини янада ислоҳ қилиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги ПФ-3993-сон Фармони ижросини таъминлаш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Авокатлар палатаси Тасвис конференцияси

ҚАР БИР ОТА-ОНА ўз фарзандлари қамолида ҳаётининг давоми, орзу-истакларининг рўёбини кўради. Буни кенг маънода қаралса, ҳар бир миллат ёш авлодлар қамолати, эртанги кунни тимсолида ўзи орзулаган, улғу мақсад қилган истиқболни, халқнинг ёруғ келажagini тасаввур этади. Зеро, ёшлар юртнинг эртаси, шу боис жамиятнинг муҳим бўлиши билан оилаларда қамол топаётган ўғил-қизларнинг бугунги қарашлари, маънавияти, орзу-уйлари ота-оналардан бошлаб бутун бир жамиятнинг эътиборида бўлиб, уларга доимо ғамхўрлик кўрсатиш, оилادا ҳам, таълим-тарбия даргоҳларида ҳам ҳар томонлама шароитлар яратиш ҳаётини заруратга айланади. Шу маънода бизнинг бу борадаги барча сўй-ҳаракатларимиз ёш авлоднинг жисмонан соғлом, маънан барқамол қилиб вояга етказишга қаратилган.

Эътибор қилсангиз, "якши инсон", "якши одам" деган халқона ифодалар замирида "маънавиятли киши" деган мазмун мужассамлигини англайсиз. Фарзандини якши инсон бўлишини истаган ота-она,

юзлаб шаклларида усталлик билан фойдаланмоқдалар. Буюк гуманист немис шоири Гётеннинг қонунларни қанча кўп билган кишининг қонунларни бузишга вақти кам қолади деган сўзларида ҳаётини одам савдоси ва унинг мудҳиш

фиқ мазкур вазирликлар билан 1700 дан зиёд тарғибот тадбирлари олиб борилди. Бундай тадбирлар жараёнида қузатилган бир жиҳат ҳақида тўхталиб ўтиш жоиз. Яъни ёшларимиз, қайси бир соҳага қизиқмасин, ҳуқуқий билимларни ҳам эгаллашга интилоқдалар. Буни мазкур тадбирларнинг қизгин савол-жавоб, жонли мулоқот тарзида кечаётганидан ҳам англаш мумкин.

ҲОЗИРГИ ПАЙТДА дунёда кенг тарқалган транс-миллий жиноятлар таркибига кирувчи одам савдоси ва унинг мудҳиш

жамият мустақамлигининг пойдеворидир. Юртбошимиз таъкидлаганидек, "Инсоннинг энг соф ва покиза тўғулари, илк ҳаётини тушуна ва тасаввурлари биринчи галда оила бағрида шаклланади. Боланинг характерини, табиати ва дунёқарашини белгилайдиган маънавий мезон ва қарашлар — яхшилик ва эзгулик, олижаноблик ва меҳр-оқибат, орномус ва андиша каби муқаддас тушунчаларнинг пойдевори оила шароитида қарор топиши табиийдир". Шундай экан, кат-

мизнинг маънан етуқлиги уларнинг жисмонан соғлом бўлишини ҳам талаб этади, бу ҳуқуқий маданиятнинг тиббий маданият тушунчаси билан боғлиқ жиҳати ҳамдир.

МАЪЛУМКИ, Президентимизнинг 2008 йил 18 июнда "Болаликдан ногиронлар туғилишининг олдини олиш учун туғма ва ирсий касалликларни барвақт аниқлаш Давлат дастури тўғрисида"ги Қарори қабул қилинди. Мазкур қарор ижросини таъминлаш юзасидан Вазирлар Маҳкамасининг ташкилий чора-тадбирлар режаси 4-бандига мувофиқ Идоралараро ҳамкорлик режаси ишлаб чиқилган. Шунга қўра Адлия вазирлиги томонидан жойларда семинар-тренинглари ташкил этишга киришилди. Мазкур тадбирларда ҳуқуқий тарғибот ва ҳуқуқий таълим бўлишларининг маъсул ходимларининг мунтазам иштироки таъминланаётди. Яқинда Адлия вазирлиги ташаббуси билан Тошкент вилояти адлия бошқармасида ўтказилган "Яқин қариндошлар ўртасида никоҳ тузиш — туғма ирсий касалликларни манбаидир" мавзусидаги семинар-тренинга яқин қариндошлар ўртасидаги никоҳнинг салбий оқибатлари, болалар саломатлигига жиддий зиён етказиши ҳақида атрофлича фикр юритилди. Мавзуга оид илмий, тиббий, ҳуқуқий, тахлиллар келтирилди. Зеро, ёш авлод саломатлиги аввало фарзандларнинг соғлом туғилиши билан боғлиқдир.

Ёшлар — бизнинг ёруғ истиқболимиз. Мустақил мамлакатимизнинг асосий таянчи ва келажиги. "Ёшлар йили" давлат Дастурини ҳаётга татбиқ эта бориб, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, ёшлар манфаатини янада тўлиқ таъминлаш ва ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаратилган норматив-ҳуқуқий базани тақомиллаштириш, уларнинг жамиятда муносиб ўрин эгаллашларига кенг имкониятлар яратишга изчил эришиляпти.

Шу билан бирга ёшларнинг маънавий қамолати, эл-юртга садоқат, ватанпарварлик руҳида тарбиялаш масаласи ҳар қачонгидан муҳим ва масъулиятли вазифамизга айланган. Зеро, келажак деган сўз бир неча йиллар ўлчовида тасаввур қилинса-да, аслида у биздан унчалик ҳам йироқ эмас. Яъни фарзандларимиз — ёш авлод тимсолида келажак бизнинг ёнгинимиздандир, бағримизда қамол топяпти. Ҳар бир халқ ўз келажagini ўзи яратади, деганда аввало ўз келажаги бўлган ёш авлодга эътибори назарда тутилган.

Тамара ТИЛЛАЕВА, Ҳуқуқий тарғибот ва ҳуқуқий таълим бошқармаси бошлиги ўринбосари, юридик фанлари номзоди

ЁШЛАРНИНГ МАЪНАВИЙ ҚАМОЛОТИ

Ҳар бир халқ ўз келажagini ўзи яратади

демакки, уни маънавиятли — яъни маънан барқамол бўлишига интилган, дейиш мумкин.

Ёшлар маънавияти, уларда тўғри дунёқарашнинг шаклланиши ва мустақамланиши, соддарок айтганда, ҳар бирининг ички дунёси уларни эртага қандай инсон бўлиб жамиятга қўшилишини белгилайди. Ўзига, оиласига, эл-юртга яхшилик қила оладиган, кўпчиликнинг манфаатларини рўёбга чиқаришга қурби, салоҳияти етадиган интеллектуал шахслар қамолати ҳам шу муҳим мезонга боғлиқ. Бу хусусиятлар эса аввало оилادا, таълим-тарбия даргоҳлари, маҳаллаларда шаклланади.

ГЛОБАЛЛАШУВ жараёни тобора тез кечаётган бугунги давримизда ёшлар маънавияти масаласи энг муҳим, яъни, ҳар биримиздан жиддий масъулият, ҳушёрликни талаб қиладиган кенг қўламли ишдир. Дунёда гоёлар, турли сиёсий кучлар, мафкуралар кураши гоҳ ошқор, гоҳ яширин услубларда намоён бўляпти. Ёшларимизнинг бундай курашларининг нимага қаратилганини англашлари ўзларининг маънавий тарбиясига жиддий масъулилик билан ёндашишларини тақозо этади.

Мухтарам Президентимизнинг "Бугунги замонда мафкура полегонлари ядро полегонларига нисбатан ҳам кўпроқ қўлга эга..." деган сўзларининг чўқур мазмуни, теран моҳиятини, дунёдаги воқеликларга озгина бўлсин, синчмаф назар солган инсон мафкуравий кураш нималигини тушуниши қийин эмас.

ҚАБИҲ НИЯТЛИ турли сиёсий кучлар, аввало ёшлар ва ўсмирларнинг онг-шуурига бизга ёт, зарарли гоёларни синглиришининг турли усуллари,

йўналишлари бир-бирини ҳали улғайтиш, фикран ўсиш ёшида бўлган ўғил-қизларимизни қалғитишга, тафаккурини эгаллашга уринадилар. Табиийки, бундай гоёлар нишонни аксарият ҳолларда мафкуравий бўлиш қўриқ қўриқ қаратилади. Энг ёмони, улар чиркин максадларини эзгуликка бошловчи гоёлар қиролиб яшириб кўрсатдилар ва жаҳолатга етаклайдилар. Турли сохта диний оқимлар, секталар, миссионерлик ҳаракати, эгоцентризм гоёлари, демократия ниқоби остида ахлоқсизликни тарғиб этишдан сиёсий, геосиёсий максадларни кўзлайдилар. Бундай фаолият билан шуғулланувчи кимсалар ортида катта сиёсий кучлар туриши, бунга йирик маблағлар ажратилиб, режарлар ишлаб чиқиши бугун дунё жамоатчилигига сир эмас. Афсуски, ёшлар орасида бундай кимсаларнинг авлодига иланиб қолаётганлар, оз бўлса-да, йўқ эмас. Хусусан, уларнинг "фанат"ларча ўз маънавиятини бой бериб қўйишганини ойнаи жаҳон орқали намойиш этилган "Жаҳолат чангалида" номли ҳужжатли фильмда кўрган элдошларимиз ўзларига ҳаётини хулоса чиқариб олганларни шубҳасиз. Шу мисолдан ҳам кўринадики, аҳоли, айниқса, ёшлар ўртасида кенг тарғибот ишларини олиб боришининг аҳамияти бекиёс, албатта. Буни маънавий-маърифий, ҳуқуқий йўналишдаги фаолият ва амалий тажрибаларимиз кўрсатиб турибди.

Тарғибот ҳақида сўз кетар экан, аввало ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтириш, уларнинг қонунларини, ўз ҳуқуқларини билиши ва амалда қўллай олиши улар маънавиятига ҳам сезиларли таъсир қила-

оқибатларининг олдини олиш борасида ёшлар ўртасида кенг тарғибот ишлари ўтказиляпти. Президентимизнинг 2008 йил 8 июлдаги "Одам савдосига қарши кураш самардорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорининг мазмун-моҳиятини тарғиб қилиш бўйича Адлия вазирлигининг 2008 йил II ярим йиллигига мўлжалланган тадбирлар режасига мувофиқ жойларда учрашувлар, давра суҳбатлари ташкил этиляпти.

ТАЖРИБАЛАР шуни кўрсатмоқдаки, ҳуқуқий тарғибот ишларини ёшларнинг маънавий-ахлоқий тарбияси билан уйғун равишда олиб бориш янада ижобий самара беради. Айтилиб, ёшларни дарзда келажак бўлган вақтларда китоб ўқиш, ҳуқуқий қўлланмалар, бандий адабиётларни мутлоқ қилишга қизиқтириш, фикрлашга, ўз хатти-ҳаракатлари ҳақида ўйлашга ўргатиб бориш билан уларнинг ҳуқуқий ва маънавий ҳимоясини ҳам таъминлаймиз. Тарбия ўчоқларини ҳар бирининг ўз вазифини, масъулиятини, белгиланган йўналиш билан. Дейлик, боланинг бўш вақтларида, тунда нима қилаётганини мақтаб назорат қилиши қийин, бу оила зиммасида туради. Шу ўринда бир нарсани унутмаслик жоиз. Боланинг маънавий қамолот топишида оиланинг ўрни бекиёсдир. Жамиятнинг асосий бўғини бўлган оилалар мустақамлиги

талар оилادا ўғил-қизларимизнинг маънан ўсиши, кун-кундан шаклланиб бораётган онг-тафаккурига бефарқ бўлмасликларни, ёт гоёлар, мафкураларнинг улар онгига таъсир қилишига олиб келувчи ҳолатлардан хабардор бўлишлари ва олдини олишлари шарт. Мухтасар қилиб айтганда, оилادا болалар билан ҳар кун мулоқотда бўлишлари, уларнинг қизиқликлари, интилишларига эътиборли бўлишлари лозим. Айрим ота-оналар фарзандлари билан бир хонадонда яшасалар-да, уларни оилаб қўришмайди, десак муболага қилмаймиз. Қолаверса, ҳаётда ўзи тарбияга муҳтож ота-оналар ҳам учраб туради. Бундай вақтда уларнинг фарзандлари маънавияти ҳақида қайғуриш мажбурияти қариндош-уруғлар, ён-атрофдагилар, маҳалла фаолларига юқлатилади.

АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ томонидан ўқув даргоҳларида, маҳаллалар, республика миқёсидаги туман ва шаҳарлар ҳокимликларида, муассаса, ташкилотларда ўтказиляётган ҳуқуқий тарғиботларда ҳуқуқшунос мутахассисларимиз оила, маҳалла институтларининг жамият ривожланишидаги муҳим аҳамиятини чуқурроқ тушунириб, фарзандларимизни ҳамжихатликда тарбиялаш лозимлигига жиддий эътибор қаратмоқдалар. Халқимиз бир болага етти маҳалла ота-она, деб беҳиз айтмаган.

Яна бир нарсани ҳақида тўхталиб ўтсак. Ёшларни

Олий судда анжуман

ТАДҚИҚОТ МАРКАЗИНИНГ ИСТИҚБОЛИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ Олий судида "Тадқиқот марказининг ташкил этилиши — суд қонунчилигини демократлаштириш ва либераллаштириш ҳамда суд тизими мустақиллигини таъминлашнинг муҳим боқсичи" мавзусида илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Президентимизнинг 2008 йил 23 июндаги "Суд қонунчилигини демократлаштириш ва либераллаштириш ҳамда суд тизими мустақиллигини таъминлаш бўйича тадқиқот марказини ташкил этиш тўғрисида"ги Қарорига мувофиқ суд-ҳуқуқ тизимини янада демократлаштириш ва либераллаштириш, суд омураи ва мустақиллигини ошириш, одил судловни амалга оширишда қонунийликни таъминлаш, судлар фаолиятига аралашшига ҳамда айри-қонуний суд қарорларини чиқарилишига йўл қўймаслик мақсадида Ўзбекистон Республикаси Олий суди ҳузурида Суд қонунчили-

гини демократлаштириш ва либераллаштириш ҳамда суд тизими мустақиллигини таъминлаш бўйича тадқиқот маркази ташкил этилди.

Анжуманда суд қонунчилигини янада демократлаштириш ва либераллаштириш тадқиқот марказининг ўрни, суд қонунчилигини янада тақомиллаштириш истиқболлари, ҳуқуқни қўллаш амалиётида суд-ҳуқуқ тизимидagi ислохотлар амалга оширилшининг замонавий ҳолати каби ва бошқа мавзуларда маърузалар тингланди.

Конференция якунида иштирокчилар томонидан тегишли тавсиялар қабул қилинди. Шавкат САТТОРОВ, "Инсон ва қонун" мухбири

БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН, АЗИЗ УСТОЗЛАР!

ЭҲТИРОМ

ХАЛКИМИЗДА устоз-шогирд аънаси азалдан бардавомлиги туфайли кўплаб юксак салоҳиятли, улуг инсонлар етишиб чиққан. Киши ҳамиша ҳаёт йўлларида, касб-корида уларнинг кўмагига эҳтиёж сезади.

ЧУНОНЧИ, ҳуқуқшунослик машаққатли ва шу билан бирга шарафли касблардан бири саналади. Мутахассислар иш фаолияти жараёнида ўз вазифасини тўлақонли урдалашда олий ўқув юртида олган назарий ва амалий билимларга таянмайди, албатта. Шу билан бирга ҳар бир соҳанинг ўзига хос хусусияти, нозик ва жумбоқли жиҳатлари борки, амалиётда айрим муаммонинг ечимини топа олиши учун бевосита катта тажрибага эга бўлган мутахассисга мурожаат этади. Шу тарзда устоз-шогирд аъналари вуҷудга келади. Адлия вазирлигининг 2008 йил 15 июлда амалга киритилган **“Адлия органларининг жамоатчи ёрдамчилари тўғрисида”**ги Низоми мазмунан эзгу қадриятларимизга уйғун, ўзига хос ҳуқуқий ҳужжат бўлиб хизмат қилмоқда. Унда Адлия идораларига ишга кирувчиларга, аввало, ўз касбининг етук мутахассиси бўлган тажрибали ходимлардан мураббий тайинлашни қайд этилган. Мураббий у билан бирга белгиланган тартибда

режа ишлаб чиқиши ва унинг бажарилишини доимий назорат қилиши, янги ходимнинг вазифасини тўлиқ ўзлаштириши ва келгусида салоҳиятли мутахассис бўлишида муҳим ўрин тутди. Унинг назарий билимлари билан бирга тажрибали мураббий томонидан берилган амалий кўмак қўтилган самарани беради. Бу жараён эса устоз-шогирдчилик аънасининг афзаллигини ҳам ўзида ёрқин акс эттиради. Халқимизда “устоз кўрмаган шогирд ҳар макомга йўрғалар”, деган нақл бор. Бундан англаш мумкинки, устоз-шогирд аънасига аждоғларимиз ҳаётий зарурат, деб қараган. Истиқлол йилларида ўқитувчиларни рағбатлантириши, бундай улуг касб соҳибларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, улар меҳнатини қадрлашга катта эътибор қаратилмоқда. Президентимиз ташаббуси билан **1 октябрь — ўқитувчилар ва мураббийлар куни** деб эълон қилиниши ҳам давлатимиз томонидан юксак эътиборнинг ёрқин ифодасидир. Ҳаёт сабоғидан дарс берган, илму маърифат зинсидан улашган, касб-ҳунар ўргатган, жамиятда етук инсон бўлиб етишишимизни астойдил истаган устоз-мураббийлар ҳамиша ардоғимизда, уларга эҳтиромимиз чексиз.

Хайрулла СОБИРОВ,
Тошкент шаҳар адлия бошқармаси ходими

ҚИЗИҚКИ, ҳар йили байрам яқинлашган кезларда тилимизда бир кўшиқ айланади. Англадингиз, бу таниқли хонанда Санобар Раҳмонова томонидан устозларимизга атаб ижро этилган машҳур кўшиқ. Аслида ушбу ашула ижро этилганига қарийб ярим аср бўлаяпти. Аммо тафти ҳамон қайноқ. Шунданми, кўча-кўйда, давраларда устозлар ҳақида гап кетса биринчи бўлиб шу кўшиқ эста олинади.

Эсингизда бўлса ўтган йилги сонларимиздан биринчи мазкур кўшиқ ижроси Санобар опа билан мухтасаргина суҳбат уюштириб, газетамизда эълон қилгандик. Бу йил ҳам байрам арафасида таҳририятимизга бир неча кўшиқлар бўлиб, ушбу кўшиқнинг яратилиш тарихи ва Санобар Раҳмонованинг бугунги ҳаёти тўғрисида маълумот беришимизни сўраган.

Кўйда биз мухлисларимизнинг саволлари ва хонанданинг ушбу саволларга берган жавобларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

БАЙРАМЛАР БЎЛАДИКИ

уни нафақат бирор касб эгалари, балки барча бирдек азиз деб билади, ўша кунни катта шодёнага айлантиради

Худойкул РАҲМОНОВ,
Навоий вилояти, Нурота туманидаги 22-мактаб ўқитувчиси:

— Санобархон, санъаткор бўлишингизда оиланинг таъсири бўлганми?

— Отам чўпон эди. Гарчанд, ўзимиз қадим Асақанинг Қайрағоч қишлоғидан бўлсак-да, тоғу тошда, овуларда оилавий қўй боқиб, кўчиб юраддик. Айтишларича, мен кўз фаслида дунёга келган эканман. (Ақсига олиб, кейинчалик олинган туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномамни отам отар ортидан юриб, сой бўйида тушириб қўйган экан). Тилим чиққандан кейин Коммуна Исмоилова ва бошқа артистларнинг кўшиқларини овозим қир-адирларини тўлдириб, баралла айтиб юраддим.

Гулсара СОДИҚОВА,
Самарқанд вилояти, Нуробод туманидаги 31-мактаб ўқитувчиси:

— Илк саҳнага чиққан вақтингизни эслай оласизми?

— Албатта, эсимда. 5-синфда ўқитганимда Тошкентда “Мархабо, талантлар” кўрик-танловига меҳмон сифатида қатнашиб, **“Анджоним, гўзал шахрим, гулларга қонсан”** деб бошланувчи кўшигим билан иштирок этдим. Ушанда машҳур шoirимиз Туроб Тула кўлимни қисиб, аслида танловга сени ҳақиқий аъзо сифатида таклиф этсак бўларкан. Шунда сенга биринчи ўринни берган бўлардик, дегандилар.

Амир ҚОРАЕВ,
Қашқадарё вилояти, Чирокчи тумани, ўқитувчи:

— Машҳур **“Устозлар”** кўшигингиз ҳамон эл ичиде ардоқланиб тингланади...

— “Устозлар” кўшиғи ижроси 1973 йили суратга олинган ва 1974 йил 1 ян-

варь кунни эфирга узатилган “Кўйла, Санобар” фильм-концерти учун ёзилган. Бу шеър Пулат Мўмин қаламига мансуб. Устозим Фуломжон Рўзиев мусиқа басталаган. Уша пайтда мен 14 ёшли қизча эдим.

Сурайё РУСТАМОВА,
Тошкент шаҳридаги 36-мактаб ўқитувчиси:

— Санобар опа, Сизни ушбу кўшигингиз орқали жуда яхши таниймиз. Бирок... бировнинг шахсий ҳаёти билан қизиқиш одобдан бўлмаса-да, Сиздек кўнглига яқин одамнинг ўй-фикрлари бизни асло бефарқ қолдирмайди...

— Турмуш ўртоғим таниқли хонанда Илхом ака Жўраев. У киши билан мактабда, институтда бирга ўқиганми. Кейинчалик Андижон паттачилик институтида бирга ўқиганмизда “Ок олтин” деган ансамблга қатнашдик. 4 нафар фарзандимиз бор, Дилобархон, Исломбек, Илосбек, Мадинабонулар.

Учинчи фарзандим туғилган, оила ишлари билан машғул бўлиб қолдим. Ҳозирда кенжа ўғлим Илосбек отасининг изидан бориб, санъат йўлини танламоқда.

Мулоқотни
“Инсон ва қонун” муҳбири
Ўрол ФОЙИМОВ
тайёрлади

ДУНЁДА УСТОЗ қадар заҳматқаш инсон бўлмаса керак. Чунки устоз йиллар давомида сабр-тоқат билан гўр болани тарбиялаб, уни олим-у зиёли, санъаткор-у ижодкор даражасига етказди, уларни дунёга танитди.

ШОГИРДНИНГ БАХТИ

устоз учун икки қарра бахтдир

ҲАЁТДА УСТОЗ ҚАДАР камтарин инсон бўлмаса керак. Чунки устоз доимо ўргатади ва бунинг эвазига ҳеч нарса талаб қилмайди.

Шундай беғубор қалбли инсонлар борлиги учун биз ҳаётда мустақил фикрлашга ўрганамиз ва ўз ўрнимизни топамиз.

Барча тенгдошларим қатори мен ҳам устозларим берган билимлар эвазига ҳаётда ўзига яраша ютуқларга эришдим.

Бу йил — “Ёшлар йили” да орзуимдаги мутахассислигим бўйича ўқишга имтиёзли қабул қилиндим. Бир шогирд учун бу қандайин бахт бўлса, устозларим учун бу омадими икки қарра бахт бўлди. Ўқишга қабул қилинганимни эшитганимда устозларим мендан-да, кўпроқ қувонди. Уларнинг кўзларидаги қувончни кўрганимда ўзимни бахтдёр ҳис қилдим. Чунки устоз учун шогирднинг ютуғи қанчалик қувончли бўлса, шогирд учун ҳам устознинг юзини ёрғу қилиш шарафдир.

Устозларимизнинг ишончини оқлаш, уларнинг меҳнатини юзага чиқаришдек бурчимизни ҳеч қачон унутмайлик.

Ҳаётда энг бахтли инсон ким деб сўрашганда, биз доимо “Менинг устозим”, деб жавоб бера олайлик. Чунки, ўзидан кўра кўпроқ бизнинг тақдиримизни уйлаган ва ютуқларимиздан қувонган, келажагимизни қуришимизда тўғри йўл кўрсатган инсонлар энг катта бахтга лойиқдирлар.

Сардорбек ҲАМРОЕВ,
Тошкент юридик коллежи талабаси

Пушта

ЖАМИЯТ ТАЯНЧИ

ДУНЁДА ИНСОН учун энг азиз неъматлардан бири саломатлиқдир. Шу боис ҳам, мамлакатимизда олиб борилаётган туб ислохотларнинг мазмун-моҳияти соғлом авлодни тарбиялаб вояга етказишга қаратилган.

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 25 августдаги **“Никохланувчи шахсларни тиббий кўриқдан ўтказиш тўғрисида”**ги 365-сонли қарорининг ҳам асосий мақсади соғлом оилани шакллантириш учун шарт-шароитлар яратиш, ирсият билан боғлиқ ва туғма касалликларга чалинган болалар туғилишининг олдини олишдан иборат.

Тиббий кўриқдан ўтказиш тартиби мазкур қарор билан тасдиқланган Низомда белгиланган. Унга кўра, никохланувчи шахслар психик, наркологик, таносил касалликлари, сил касаллиги ва ОИВ/ОИТС юзасидан тиббий кўриқдан ўтишлари лозим. Низом талаблари никохланувчи шахсларнинг фуқаролигидан қатъи назар, Ўзбекистон Республикаси ФХД органлари томонидан рўйхатдан ўтказилган барча никохларга жорий этилади.

Никохланувчи шахслар ФХД органлари томонидан берилган йўлланмага асосан яшаш жойидаги соғлиқни сақлаш тизимининг тегишли тиббиёт муассасаларида кўриқдан ўтадилар. Тиббий кўрик бепул ўтказилади. Тиббий кўрик натижасида никохланувчи шахсларда дарҳол даволаш курсидан ўтишни талаб этувчи касалликлар аниқланса,

уларга белгиланган тартибда тегишли даволаш муассасаларига йўланма берилади. Низом талабларига кўра, никохланувчи шахслар никоҳ қайд этилгунга қадар иккинчи томонини тиббиёт натижаларидан хабардор қилиши шарт. ФХД органлари эса, никохланувчи шахсларнинг тиббий кўриқдан ўтганликлари ва уларнинг ушбу текшириш натижаларидан хабардорлигига ишонч ҳосил қилганларидан кейингина никоҳни қайд этишлари лозим.

Агар никохланувчи шахсларни тиббий кўриқдан ўтказиш натижасида уларнинг биттасида ёки ҳар иккаласида ушбу Низомда назарда тутилган касаллик аниқланган тақдирда, никоҳни қайд этиш томонларнинг ушбу текшириш натижаларидан хабардорлиги тасдиқлангандан кейин амалга оширилиши керак.

Хулоса қилиб айтганда, ушбу саъй-ҳаракатларнинг барчаси юртимизда соғлом авлодни вояга етказишга қаратилган ва бу келажагимиз равнақи учун муҳим аҳамиятга эга. Соғлом оила эса жамиятимиз таянчидир.

Элнора ЁҚУБОВА,
ЎЗМУ ҳуқуқшунослик факультети талабаси

Қашқадарё вилояти адлия бошқармаси жамоаси жиноят ишлари бўйича Қашқадарё вилояти судининг раиси Холмамат Ҳасановга отаси **МАҲМУД** отанинг вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Газетанинг навбатдаги сони 14 октябрь, сешанба кўни чиқади

СЎЗ ДУРДОНАЛАРИ

ҳар бир қалбга нур, гўзал туйғулар бахш этади

ЧУСТ ТУМАНИДАГИ 1-умумий ўрта таълим мактабининг она тили ва адабиёти фани ўқитувчиси Мунисхон Зайнутдинованинг тереан фикр-мулоҳазаларидан буни англаш қийин эмас.

— **ЎЗ ОНА ТИЛИ** ва улуг аждоғларимиз яратган сўз дурдоналарига меҳр қўйишингиз, меҳр уйғотишингиз аҳамияти катта. Бу сўз дурдоналари ҳар бир қалбга нур, беқиёс гўзал туйғулар бахш этади, — дейди Мунисхон опа. — Адабиётни ҳаёт дарслиги, деб бежиз айтишмайди. У ҳаёт ва инсон, одамларнинг ўзаро муносабатларини кўзгудаги каби акс эттиради, бошқача айтганда, ҳали тажрибада кўрмай туриб ҳам одамга ҳаёт сабоғини беради.

Мунисхон опа чуқур билимли ва тажрибали устоз. Ўқувчиларнинг бу муҳим фанни яхши ўрганишлари учун ўқитишнинг замонавий янги усулларини қўллашга интилади, ўзи ҳам янгиликлар яратишдан чарчамайди, балки зақланади. Ҳар бир мурғак дилда эзгулик хислари ниш ўрган бўлади. Катталарнинг, айниқса, ота-она ва устозларнинг вазифаси ана шу туйғуларни мустаҳкамлаб бориш, беарво, лоқайд бўлмаслик,

ўғил-қизларнинг шаклланиш жараёнидаги маънавиятига эҳтиёткорона муносабатда бўлиш, уларнинг хатти-ҳаракатлари, ўй-кечинмаларини эътибордан четда қолдирмасликдан иборатдир. — Тилга, адабиётга муҳаббат туйғуси эл-юртга муҳаббат туйғусини мустаҳкамлайди. Бирор мавзуда дарс ўтар эканман, ўқувчилар фикратини шу улуг мақсадга йўналтиришга интиламан, — дейди Мунисхон опа. — Эл-юртнинг севган, уни ардоқлаган кишининг, қайси ёшда бўлишидан қатъи

назар, бирор жиноятга қўл уришини тасаввур қилолмайман. Биз каби устозлар фарзандларнинг эртанги иқболига, уларнинг етук инсонлар бўлиб жамиятда, ҳаётда ўз ўрнини топиши, доим тўғри йўлни танлаш салоҳиятига эга бўлиши учун энг муҳим маънавий пойдевор яратадилар.

Ўзбекистон халқ маорифи аълочиси М.Зайнутдинова шу ёрқин истак йўлида тинмай ишланади. Унинг илғор тажрибалари вилоят педагог ходимлар малакасини ошириш институтининг ўзбек тили ва адабиёти бўлими томонидан маъқулланиб, оммалаштирилгани бежиз эмас. Фидойи устозлар, азиз муаллимлар келажак авлод тарбияси учун масъулиятни юрагидан кечириб яшайдилар, сидқи дилдан меҳнат қиладилар. Шундай улуг зотлар меҳнатидан яхши инсонлар сафи кенгайверади.

Дилором МАТКАРИМОВА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ ТИЖОРАТ ХАЛҚ БАНКИ НАМАНГАН ВИЛОЯТИ ФИЛИАЛИ ЖАМОАСИ

Ўзбекистон халқини ўқитувчилар ва мураббийлар байрами ҳамда Ийд-Рамазон ҳайити билан чин дилдан табриклайди. Барча юртдошларимизга тинчлик-хотиржамлик, эзгу ишларида омадлар тилайди!

Ва “Оила фаровонлиги” истеъмолчи кредитидан фойдаланишни таклиф этади.

Бунда сиз — миллий ҳунармандчилик ва касаначилик билан шуғулланиш, уй-жой (ҳовли) ва квартираларни таъмирлаш, дори-дармонлар сотиб олиш ҳамда даволашни, республикамизда ишлаб чиқарилаётган узоқ мuddатли фойдаланиладиган уй-рўзгор буюмларини харид қилиш, ўз оила эҳтиёжларингизни қондириш мақсадида чорва моллари, парранда ва улар учун ем-хашак харид қилиш ҳамда оилангиз фаровонлигини янада яхшилашга қаратилган бошқа имконият ва қулайликларга эга бўласиз.

Хурматли юртдошлар!

“АСАКА” ДАВЛАТ АКЦИЯДОРЛИК-ТИЖОРАТ БАНКИ ЖАМОАСИ

Ўзбекистон аҳолисини 1 октябрь кунини нишонладиган ўқитувчилар ва мураббийлар байрами ҳамда муборак Ийд-Рамазон ҳайити муносабати билан қизгин табриклаб, самимий тилақларини изҳор этади.

Юртимиз тинч, осмонимиз мусаффо бўлсин, ҳар бир хонадонга осойишталик, қут-барока тилаймиз!

Ватанимизнинг гуллаб-яшнаши йўлидаги амалга ошираётган бунёдкорлик ишларида барчамизга зафар ёр бўлсин!

Элнора ЁҚУБОВА,
ЎЗМУ ҳуқуқшунослик факультети талабаси

Қашқадарё вилояти адлия бошқармаси жамоаси жиноят ишлари бўйича Қашқадарё вилояти судининг раиси Холмамат Ҳасановга отаси **МАҲМУД** отанинг вафот этганлиги муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Газетанинг навбатдаги сони 14 октябрь, сешанба кўни чиқади

ИНСОН ва ҚОНУН		ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:		Навбатчи: Ербек ИСКАНДАРОВ	Индекс: 646882	МАНЗИЛИМИЗ: 100047, Тошкент ш. Саййиғоҳ кўчаси-5. Тел: 233-70-65, Факс: 233-84-50 e-mail: inson_va_qonun@mail.ru
МУАССИСА: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ 1996 йилдан январидаги нисбат 219-22/08	2007 йил 3 январда Ўзбекистон Маълумот ва Аxbорот агентлигида 0081-рақам билан рўйхатга олинган	Бош муҳаррир: Кўчкор НОРҚОБИЛ	Аҳмедов Абдуҳали Абдурашодов Мустафаса Нуртани Мустафасов Ражабова Маъжуба Абдуҳалиева Раҳмонов Абдуқамол Шодиевич	Матрасулов Давлатназар Раҳимбергатов Тўраев Тўра Эргашевич Савдоқ Шохр Камолевич Хамроев Искон Ҳамзаевич	Саҳифаловчи-дизайнер: Фарход ХУЖАНАЗАРОВ	“ИНСОН ВА ҚОНУН” газетаси таҳририяти компьютер базасида тейрилди ва саҳифаланди. А-2 бичимида. 2 босма таъаб ҳажмида, офсет усулида «Шарқ» нациёт-матбаа акциядорлик компанияси Босмаҳонасида босилди. Корхона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Тўрқон кўчаси 41-уй. Буқорда Г-815. Тиражи — 11153. Босилиш топшириқи вақти — 21.00 Топшириқли — 20.00 (1 — тижорат мақола)